

Editor

Dr. Öğr. Üyesi Aysel Öztürkçü Akçay

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında
Uluslararası Araştırmalar XII

Nisan
2022

Editör:

Dr. Öğr. Üyesi Aysel Öztürkçü Akçay

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında
Uluslararası Araştırmalar XII

EĞİTİM

yayınevi

**SOSYAL BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI
ARAŞTIRMALAR XII**

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Aysel Öztürkçü Akçay

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)

Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)

Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-8108-71-2

1. Baskı, Nisan 2022

Baskı Cilt

Bulut Dijital Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi

Musalla Bağları Mah. Inciköy Sok. 1/A Selçuklu / KONYA

Matbaa Sertifika No: 48120

Kütüphane Kimlik Kartı

**SOSYAL BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI
ARAŞTIRMALAR XII**

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Aysel Öztürkçü Akçay

514 s., 165x240 mm

Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-8108-71-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM

yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok.
No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B,
Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Eğitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah.
10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İÇİNDEKİLER

DEĞİŞEN ULUSLARARASI SİSTEMDE DÖNÜŞEN NATO.....	7
Sibel KAVUNCU	
BEŞERİ SERMAYE'NİN EKONOMİK GELİŞİMDEKİ ÖNEMİ	23
Ahmet GÜNEY, Sedanur AYKUT	
ESKİÇAĞDA KİLİS.....	45
Abdulhamit KAVAK	
GELİŞMİŞ VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE SAĞLIK HARCAMALARININ EKONOMİK ETKİNLİK ANALİZİ.....	61
Resul TELLİ, Zehra Vildan SERİN	
ALT DÜZEY YÖNETİCİLERİN İHMAL EDİLMELERİNE İLİŞKİN DAVRANIŞLARIN ÖRGÜT PERFORMANSINA ETKİSİ: SANAYİ SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA	79
Talha TEMÜR, Recep YÜCEL	
ISPARTA'NIN TURİZM POTANSİYELİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	105
İsmail KILINÇ	
DEPO YÖNETİMİ ÇALIŞMALARININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF WAREHOUSE MANAGEMENT STUDIES.....	119
Gökhan AKANDERE, Stephane Waren Repanda IWOLO	
EBEVEYN BAKIŞ AÇISIYLA ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TELEVİZYON İZLEME VE İNTERNET KULLANMA ALIŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ ..	133
Mehmet Tahir KARABOĞA, Tahsin TİMURTAŞ	
HAYVAN REFAHI KAVRAMI VE UYGULAMALARININ ETİK EKSENDE SORGULANMASI	165
Recep KÜLCÜ	
AVRUPA KITASINDA SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELERLE EŞİTSİZLİK VE YOKSULLUK: TOPLUMSAL CİNSİYET PERSPEKTİFİNDEN BİR İNCELEME	181
Bilgenur ŞAHBAZOĞLU, Hatice Işıl ALKAN	
HAVA TAŞIMACILIĞI ENDÜSTRİSİNİN PİYASA YAPISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	193
Murat Ahmet DOĞAN, E. Muhsin DOĞAN	
HİDİV İSMAİL PAŞA'NIN SUDAN POLİTİKASI.....	207
Mustafa GENÇOĞLU, Fatih YOL	
MACHIAVELLİ'NİN SİYASET FELSEFESİNİN ARKA PLANI TARİH ANLAYIŞI-İNSAN DOĞASI	219
Muhammed Akif YALÇIN	

KOBİ'LERDE PERSONEL PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜMÜNDE İNSAN KAYNAKLARININ ROLÜ: GIDA SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA	241
Emine ET OLTULU	
ROMAN SOSYOLOJİSİ EKSENİNDE "BOZKIRDAKI ÇEKİRDEK" ESERİ	261
Mehmet Baki BİLİK	
KÜRESEL ÖLÇEKTE BİYOTEHDİTLER KARŞISINDA BİYOGÜVENLİK ARAYIŞLARI	273
Sibel KAVUNCU, Cengiz ÖZBEK	
MİHVET DEVLETLERİN EMPERYAL POLİTİKALARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	291
Esra KORKUSUZ, Murat GÜL	
ÖZGÜRLEŞME VE DEMOKRATİKLEŞME YOLUNDA KÖY ENSTİTÜLERİ VE PAULO FREIRE'NİN EZİLENLERİN PEDAGOJİSİ	325
Zeynep KANTARCI BİNGÖL, Özkan AYBAR	
KOSGEB DESTEĞİ ALAN KADIN GİRİŞİMCİLERİN YEREL KALKINMADAKİ ROLÜ: SİİRT KENTİ ÖRNEĞİ	359
Adnan ALKAN, Zehra OBUT BİLİM	
İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNDE İŞ ZENGİNLEŞTİRME KAVRAMI.....	379
Seçil ULUFER KANSOY	
SAĞLIK TESİSİ YER SEÇİMİ ÜZERİNE BİR LİTERATÜR TARAMASI	397
Pınar ÖZKURT	
YENİDEN YÜZ YÜZE EĞİTİMDE ÖĞRENCİLERİN COVID-19'A YAKALANMA KAYGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	415
Şebnem ZORLUTUNA	
TEKSTİL SEKTÖRÜNDE STRATEJİK YÖNETİM İFADELERİ ÜZERİNE STRATEJİK PAZARLAMA YÖNELİMLİ BİR DEĞERLENDİRME	429
Mesut ATASEVER, Bekir KÖSE	
YALIN ÜRETİM SİSTEMİNİ UYGULAYAN İŞLETMELER İÇİN YALIN MUHASEBE.....	443
Turan ÖNDEŞ, Meral GÜNDÜZ	
TÜRKİYE'DE BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞANLARIN GELİRLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	467
Dilek ŞENEL	
DİJİTALLEŞME BAĞLAMINDA HASTA HAKLARI VE HASTA MAHREMİYETİ SORUNLARI	485
Yunus DÜGER	
ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE OYUN VE ÖNEMİ.....	505
Raziye PEKŞEN AKÇA	

ÖNSÖZ

İnsanların ve toplumların sürekli değişim içinde olması, onları karmaşık sorunlarla karşı karşıya getirmektedir. Toplum içinde yaşayan bireylerin ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada ve bireylere gerekli bilgi ve becerileri kazandırmada sosyal bilimlerin alanına önemli görevler düşmektedir. Sürekli değişim ve gelişimlerin yaşandığı günümüz dünyasında en az bilgiyi üretmek kadar bu birikimleri başkaları ile paylaşmak da başarının sağlanması açısından önem arz etmektedir. Bu açıdan bünyesinde birçok bilim dalını barındıran ve her geçen gün daha da önem kazanan sosyal bilimlerin alanında önemli sayıda çalışma yapılmış ve bu çalışmaların sonuçları toplumların şekillenmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Bu amaçla “Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar XII” adlı bu eserde farklı disiplinlerdeki bilim insanlarının uzmanlık alanlarına yönelik yapmış oldukları, sosyal bilimlerin alanında teorik ve pratik literatürün gelişimine katkı sağlayacak ve okuyuculara rehber olabilecek özgün çalışmalara yer verilmiştir. Değerli bilim insanları ve uygulayıcıların katkılarıyla oluşturulmuş olan “Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar XII” adı altında sunulan bu esere değerli çalışmalarını ile katkı sağlayan saygın araştırmacı yazarlar; *Sibel KAVUNCU, Ahmet GÜNEY ve Sedanur AYKUT, Abdulhamit KAVAK, Resul TELLİ ve Zehra Vildan SERİN, Talha TEMÜR ve Recep YÜCEL, İsmail KILINÇ, Gökhan AKANDERE ve Stephane Waren Repanda IWOLO, Mehmet Tahir KARABOĞA ve Tahsin TİMURTAŞ, Recep KÜLCÜ, Bilgenur ŞAHBAZOĞLU ve Hatice Işıl ALKAN, Murat Ahmet DOĞAN ve E. Muhsin DOĞAN, Mustafa GENÇOĞLU ve Fatih YOL, Muhammed Akif YALÇIN, Emine ET OLTULU, Mehmet Baki BİLİK, Sibel KAVUNCU ve Cengiz ÖZBEK, Esra KORKUSUZ ve Murat GÜL, Zeynep KANTARCI BİNGÖL ve Özkan AYBAR, Adnan ALKAN ve Zehra OBUT BİLİM, Seçil ULUFER KANSOY, Pınar ÖZKURT, Şebnem ZORLUTUNA, Mesut ATASEVER ve Bekir KÖSE, Turan ÖNDEŞ ve Meral GÜNDÜZ, Dilek ŞENEL, Yunus DÜGER, Raziye PEKŞEN AKÇA* ve kitabın basımında her türlü desteği sağlayan Eğitim Yayınevi yetkililerine teşekkürlerimi sunar, kitabın akademisyen, araştırmacı ve ilgili tüm okuyuculara faydalı olmasını temenni ederim.

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Aysel ÖZTÜRKÇÜ AKÇAY

HAKEM KURULU

- Prof. Dr. Zafer KANBEROĞLU
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü)
- Doç. Dr. Özlem BALABAN
(Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü)
- Prof. Dr. Abdulkadir BİLEN
(Dicle Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü)
- Doç. Dr. Zehra YILMAZ YAĞCI
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü)
- Doç.Dr. Rahmi TEKİN
(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü)
- Dr. Öğr. Üyesi Canan ERKAN
(Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü)
- Doç. Dr. Rıdvan KALAYCI
(Sakarya Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü)
- Dr. Öğr. Üyesi Zülküf ÇEVİK
(Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü)
- Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim ŞENGÜN
(Dicle Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü)
- Doç.Dr. Mehmet Niyazi ÇANKAYA
(Uşak Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü)

YENİDEN YÜZ YÜZE EĞİTİMDE ÖĞRENCİLERİN COVID-19'A YAKALANMA KAYGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Şebnem ZORLUTUNA¹

GİRİŞ

Covid-19 pandemisinin neden olduğu acil durum, Dünya ve Türkiye’de geleneksel yüz yüze derslere alternatif öğretim stratejileri uygulamasını gerektirmiştir. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kararı ile Üniversiteler 23 Mart 2020’den itibaren eğitime uzaktan eğitim sistemleriyle devam etmişlerdir (YÖK, 2020). Bu kararın alınmasından ancak 1,5 yıl sonra üniversitelerde yüz yüze eğitime 13 Eylül 2021 itibariyle dönülebilmektedir. Yüz yüze eğitimin başlaması ile Covid-19’un öğrencilerde oluşturabileceği kaygı durumunun akademik performanslarında düşüşü beraberinde getirmesi beklenebilir. Bu bağlamda bireyde çeşitli nedenler ile oluşan gerginlik, endişe ve fizyolojik uyarılmalardan oluşan hoş olmayan duygu durumu olan kaygının bu süreçte üniversite öğrencileri üzerindeki etkisini belirlemek önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, yeniden başlanılan yüz yüze eğitimde üniversite öğrencilerine Covid-19’a yakalanma kaygı ölçeği uygulayarak kaygı düzeylerini belirlemektir. Öğrencilerin Covid-19’a yakalanma kaygı düzeylerinin belirlenmesi, öğrencilerin psiko-sosyal durumlarının ortaya konması bakımından önemlidir.

LİTERATÜR

Covid-19 tüm dünyayı ve her alanı etkileyen bir salgın olması sebebiyle, farklı alanlardaki etkilerini tespit etmeyi amaçlayan çok sayıda çalışma yapılmıştır. Eğitim alanı da bu konuda önceliklidir, özellikle Üniversite eğitimi öğrenciler için mesleki yeterlilik kazanabilmeleri, kariyerlerini planlamaları bakımından önemli bir süreçtir ve kaygılarını arttıracak çok sayıda sorunla karşılaşır. Bu bağlamda süreçte öğrencilerin pandemiden nasıl etkilendiklerinin bilinmesi önemlidir.

Öz Ceviz vd. (2020), Covid-19 pandemi sürecinin üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerini nasıl etkilediğini modellemişler, durumluk kaygı modelinin yaş, medya takip ve haber takip değişkenlerinden sürekli kaygı modelinin ise aynı

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İ.İ.B.F., Ekonometri Bölümü, szorlutuna@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7683-3832.

değişkenlere ek olarak bir de cinsiyet değişkeninden oluştuğu ve bu değişkenlerin kaygı durumlarını arttırdığını belirlenmiştir.

Covid-19 geiren üniversite öğrencilerinin yalnızlık ve psikolojik dayanıklılık ilişkisini değerlendirmeyi amaçlayan Çetin ve Anuk (2020), negatif yönlü ve zayıf ilişki varlığını belirlemişlerdir. Covid-19 virüsü nedeni ile aile veya yakın çevrede yaşanan ölüm durumu, öğrencilerin ülke ve kendi geleceklerine ilişkin düşünceleri, gelecekte temel ihtiyaçları karşılayamama düşüncesi, genel hayat memnuniyetleri ve salgın bittiğinde yapmak istedikleri ilk şeyin ne olduğu sorularına göre öğrencilerin yalnızlık ve psikolojik dayanıklılıklarının farklılaştığı belirlenmiştir.

Tekin (2020), çalışmasında Covid-19 gibi ciddi bir pandeminin Z kuşağında yer alan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme kaygısını bireysel kaygılarından daha fazla arttırdığını belirlemiştir. Ayrıca sosyalleşme ile ilgili kaygıların hem içsel, hem de dışsal motivasyonlarını olumsuz etkilediği belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin Covid-19 korku ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin araştırıldığı Duman'ın (2020) çalışmasında öğrencilerin Covid-19'dan orta düzeyde korktuklarını ortaya koymuştur. Belirsizliğe de orta düzeyde tahammülsüz oldukları belirlenmiştir. Covid-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlüğün cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği, Koronavirüs nedeniyle yakınına kaybeden öğrencilerin Covid-19 korku düzeyleri, herhangi bir kayıp yaşamayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, Covid-19 korkusu ile belirsizliğe tahammülsüzlük arasında pozitif, orta düzeyde ve oldukça anlamlı bir ilişki gözlemlendiği, Covid-19 korkusunun, belirsizliğe karşı hoşgörüsüzlük seviyesini de önemli ölçüde tahmin ettiği belirlenmiştir.

Okuyan vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada hemşirelik öğrencilerinin Covid-19'a yakalanma korkusunun sağlık kaygısı düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Sonuç olarak hemşirelik öğrencilerinin salgın sürecindeki sağlık kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, evde kalmaktan olumsuz etkilendikleri, kendilerini bunalmış ve gergin hissettikleri, virüs bulaşma ve ölüm korkusu yaşadıkları belirlenmiştir.

Covid-19 salgının öğrenci ve öğretmenler üzerindeki etkilerini ve uzaktan eğitime bakışlarını inceleyen literatür taranması niteliğindeki çalışmalarında Çiçek vd.(2020) yapılan çalışmaların daha çok öğrencilerin Covid-19 salgını süresince verilen uzaktan eğitime ilişkin görüşleri ve öğrencilerin Covid-19'dan etkilenme durumları üzerine olduğu görülmektedir. Sonuçta, öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin artış gösterdiği, olumsuz duygular yaşadıkları, sosyal yaşam ritüellerinin değiştiği, uykusuzluk, depresyon, iştahsızlık, aşırı stres, korku, endişe ve çabuk sinirlenme gibi olumsuzluklar yaşadıkları belirlenmiştir.

Tuğut vd. (2021) yaptıkları çalışmada, Covid-19 enfeksiyonu farkındalığının sağlık alanında eğitim gören öğrencilerde olduğu, özellikle yüz yüze eğitim alan dış hekimliği öğrencilerinde ve bilgi düzeyini yetersiz algılayan, hastalara bulaştırma, hastalardan bulaşma ve birlikte yaşadığı kişilere bulaştırma endişesi

yaşayanlarda kaygı, anksiyete ve depresyon düzeylerinin yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır.

Öğrencilerin pandemi döneminde uzaktan eğitimi nasıl değerlendirdiklerini inceleyen Zorlutuna ve Erilli (2021), çalışmalarında en çarpıcı sonuç katılımcıların uzaktan eğitimde notlarının yükselmesine rağmen yüz yüze eğitimi tercih etmeleridir. Bunu öğrencilerin sosyal ilişkileri ve ortamları tercih etmesine bağlamışlardır. Yine Zorlutuna (2022), meslek yüksekokul öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada, Uzaktan eğitimin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceği, ancak tamamen yüz yüze eğitimin yerini alamayacağı düşüncesinin öğrenciler arasında hakim olduğu sonucuna varmıştır.

Eskiyurt ve Alaca (2021), çalışmalarında öğrencilerin en çok kaygı yaşadığı sosyal durumları: önceden hazırlanmaksızın bir toplantıda kalkıp konuşmak, seyirci önünde hareket, gösteri ya da konuşma yapmak, dikkatleri üzerinde toplamak, bir gruba önceden hazırlanmış sözlü bilgi sunmak olarak bulmuşlardır. Öğrencilerin çevrim içi eğitimi olumsuz değerlendirme korkusuyla baş etmek için güvenlik sağlayıcı bir ortam olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Bu durum sosyal kaygılı bireyin kaygı düzeyinin artmasına ve yüz yüze eğitime geçildiğinde sınıf ortamında meydana gelebilecek olan gerçek sosyal durumlarda zorlukların yaşanmasına yol açabileceğini belirtmişlerdir.

Polatcan ve Kaptangil (2021), beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin görüşleri doğrultusunda yaptıkları çalışma sonucunda yaş, cinsiyet, sınıf, gelir durumu, sigara ve alkol kullanma durumu ya da herhangi bir kronik hastalığa sahip olma gibi değişkenlerin koronavirüse yakalanma kaygısı ile ilişkisinde istatistiksel bir farklılığın oluşmaması, bu durumun bireylerde yaratmış olduğu kaygının izomorfik bir duruma dönüşmesinin göstergesi olarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada diğer çalışmalardan farklı olarak öğrencilerin uzaktan eğitim sürecindeki durumları ve kaygıları değil, yüz yüze eğitime döndüğünde Covid-19'a yakalanma kaygıları değerlendirilmiştir. Halen devam etmekte olan Covid-19 salgını yaşamı olumsuz etkilemeye devam etmekle birlikte normalleşme süreci ile birlikte yeniden yüz yüze eğitime dönmüştür. Bunun öğrencilere hem olumlu hem de olumsuz etkileri olmuştur. Yeniden sosyalleşme olanağı olumlu yönlerden biri olarak düşünülebilir. Ancak Covid-19'a yakalanma kaygısı da öğrenciler için söz konusudur.

MATERYAL VE METOT

Yeniden başlanılan yüz yüze eğitimde öğrencilerin Covid-19'a yakalanma kaygı düzeylerinin belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada, geniş gruplar üzerinde yapılan, grup bireylerinin bir olgu ve olayla ilgili görüş ve tutumlarının belirlendiği, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırma şeklindeki betimsel tarama yönteminden (Karakaya, 2012:59) yararlanılmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim öğretim döneminde yüz yüze eğitime yeniden devam eden Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Fen Fakültesi ve İ.İ.B.F.

öğrencileri, örnekleme ise kolayda örnekleme yöntemine göre ulaşılabilen Fen Fakültesi ve İ.İ.B.F. öğrencileri oluşturmaktadır. Veriler Google Forms aracılığıyla toplandığı için katılımcıların araştırmaya katılımı gönüllülük esasına dayanmaktadır. Veriler 01.02.2022-01.03.2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Yeniden başlanılan yüz yüze eğitimde üniversite öğrencilerine Covid-19'a yakalanma kaygı ölçeği uygulanarak kaygı düzeyleri değerlendirilmiş öğrencilerin psiko-sosyal durumları ortaya konmuştur. Ayrıca bu iki fakülte öğrencilerinin kaygı farklılıklarının söz konusu olup olmadığı belirlenmiştir.

Covid-19 hastalığının Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi olarak tanımlanması ile Türkiye'de pandemi ile mücadele için birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da önlem çalışmaları kapsamında yüz yüze eğitime ara vermiştir. Üniversiteler 1,5 yıl öğrenci ve öğreticinin farklı mekânlarda olduğu uzaktan eğitim sistemleriyle eğitimlerine devam etmiştir. Bu kadar uzun bir süreden sonra 2021-2022 eğitim öğretim yılında yeniden yüz yüze eğitime geçilmiştir. Bu süreçte öğrencilerin bir kaygı yaşamaları olağandır. Bu sebeple öğrencilerin Covid-19'a yakalanma kaygılarını belirlemek amacı ile Covid-19'a Yakalanma Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır.

Bu ölçeğin, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu Tekkurşun Demir vd. (2020) tarafından tespit edilmiştir. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ) spor yapan bireyler için geliştirilmiştir, ancak farklı örneklem gruplarına Doğrulayıcı Faktör Analizine (DFA) tabi tutularak uygulanması önerilmiştir.

SYTKYKÖ toplam puan üzerinden yapılacak değerlendirmelerde ölçekten alınabilecek en düşük puan 16 olup en yüksek puan 80'dir. Beşli likert tipindeki ölçek 16 maddeden oluşmaktadır. Maddeler "Hiç Katılmıyorum 1", "Katılmıyorum 2", "Kararsızım 3", "Katılıyorum 4", "Tamamen Katılıyorum 5" şeklinde sıralanmış ve derecelendirilmiştir. Ölçekte sadece 2. madde ters maddedir ve 5, 4, 3, 2 ve 1 olarak kodlanmalıdır.

11 maddeden oluşan Bireysel Kaygı faktörü, Korku duyulan bir vaka karşısında kaygı ve tedirginlik yaratan duyguların ortaya çıkması durumunu temsil etmektedir ve en az 11, en fazla 55 puan alınabilmektedir. Sosyalleşme Kaygısı faktörü, korku duyulan bir durum karşısında sosyalleşme durumundan kaygı duyma ve sosyalleşme ortamından kaçınma durumunu temsil etmektedir ve 5 maddeden oluşmaktadır. Bu alt ölçekten en az 5, en fazla 25 puan alınabilmektedir. Psikolojik açıdan sağlıklı olma durumu kaygı durumu yükseldikçe yani ölçekten alınan puan arttıkça artmaktadır.

Bu ölçek maddelerinin yanı sıra ankete öğrencilerin kişisel bilgilerini içeren 21 soruluk bir bilgi formu da eklenmiştir. Böylece yeniden yüz yüze eğitimde üniversite öğrencilerinin Covid-19'a yakalanma kaygı düzeyleri farklı demografik özelliklere göre analiz edilerek incelenmiştir.

UYGULAMA VE BULGULAR

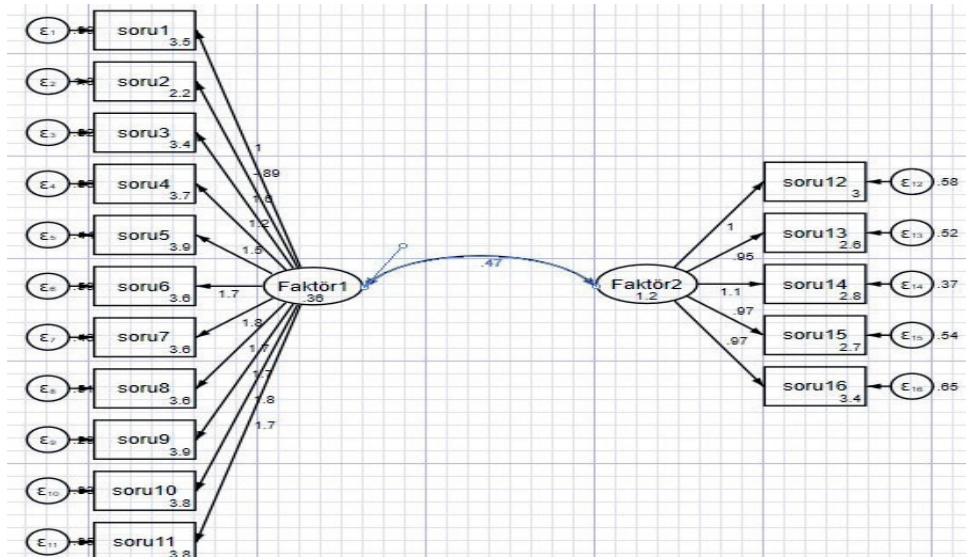
Çalışmaya 231(%41,3) İ.İ.B.F. öğrencisi, 329 (58,8) Fen Fakültesi öğrencisi olmak üzere 560 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların %57'si kız, %43'ü erkek öğrencidir.

Orijinal ölçekten farklı bir örneklem grubuna uygulandığı için doğrulayıcı faktör analizine tabi tutulmuş ve sonuçlar Tablo 1'de gösterilmiştir. Bu sonuçlar kabul edilebilir değerlere sahiptir (Byrne, 2001), yani model uyum indekslerinin iyi olduğunu, bu çalışmadaki örneklem için de ölçeğin kullanılabilirliğini göstermektedir.

Tablo 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Chi-Square	RMSEA	SRMR	CFI	TLI	NFI
0.000	0.086	0.054	0.938	0.928	0.924

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile doğrulanan modelde alt boyutlar arasındaki korelasyonların anlamlılığı incelenmiş ve DFA analizine ilişkin Path diyagramı Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Path Diyagramı

Tüm ölçek için Cronbach Alfa değeri 0,927; Bireysel Kaygı (BK) alt ölçeği için 0,892; Sosyalleşme Kaygısı (SK) alt ölçeği için ise 0,915'dir. Bu değerler ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Tavşancıl, 2002). Geliştirilen orijinal SYTKYKÖ'nün güvenilirlik değerlerinin (BK faktörünün, SK faktörünün ve SYTKYKÖ toplam puanının iç tutarlılık katsayısı sırasıyla, 0,90; 0,84; 0,92) bu çalışmada elde edilen sonuçlar ile tutarlı olduğu görülmektedir.

Demografik Analizler

Araştırma örnekleminde yer alan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Dağılımlar

Değişken	Frekans	Yüzde	Değişken	Frekans	Yüzde
Cinsiyet			Fakülte		
Kız	319	57	İ.İ.B.F.	231	41,3
Erkek	241	43	Fen Fakültesi	329	58,8
Yaş			Medeni Durum		
21'den küçük	316	56,4	Bekar	541	96,6
21-25	229	40,9	Sözlü/Nişanlı	10	1,8
25'ten büyük	15	2,7	Evli	9	1,6
Sınıf			Ailenizin Aylık Geliri		
1.Sınıf	82	7,7	2500-4500 TL	289	51,6
2.Sınıf	180	40,9	4501-6500 TL	150	26,8
3.Sınıf	183	43,4	6501-8500 TL	58	10,4
4.Sınıf	115	8,0	8500 TL üzeri	63	11,3
Aile Türü			Kalınan Yer		
Çekirdek	417	74,5	Aile ile	149	26,6
Geniş	143	25,5	Apartta	16	2,9
			Arkadaş ile	30	5,4
			Tanıdıklarda	4	0,07
			Yalnız	15	2,7
			Yurtta	346	61,8
Genel Akademik Başarı Durumu			Pandemi Öncesi Akademik Başarı Durumu		
Zayıf (0-49)	43	7,7	Zayıf (0-49)	26	4,6
Orta (50-59)	229	40,9	Orta (50-59)	129	23
İyi (60-79)	243	43,4	İyi (60-79)	295	52,7
Çok İyi (80-100)	45	8,0	Çok İyi (80-100)	110	19,6
Kronik Hastalık Varlığı			Evde Kronik Hastalığı Olan		
Var	63	11,3	Var	226	40,4
Yok	497	88,8	Yok	334	59,6
Evde 65 yaşüstü olan var mı?			PCR testi yaptırdınız mı?		
Var	115	20,5	Evet	317	56,6
Yok	445	79,5	Hayır	243	43,4
Covid-19 Teşhisi Alınız mı?			Covid-19 Geçiren Akraba ve Tanıdıklarınız var mı?		
Evet	138	24,6	Evet	485	86,6
Hayır	422	75,4	Hayır	75	13,4

Covid-19 Nedeniyle Yaşamını Kaybeden Tanıdıklarınız Var mı?			Devletin Covid-19 Tedbirlerini Yeterli Buluyor Musunuz?		
Evet	197	35,2	Evet	107	19,1
Hayır	363	64,8	Kararsızım	218	38,9
			Hayır	235	42
Üniversitenin Covid-19 Tedbirlerini Yeterli Buluyor Musunuz?			Fakültenin Covid-19 Tedbirlerini Yeterli Buluyor Musunuz?		
Evet	135	24,1	Evet	149	26,6
Kararsızım	165	29,5	Kararsızım	179	32
Hayır	260	46,4	Hayır	232	41,4

Ayrıca katılımcıların yaklaşık %33'ü Sivas ve ilçelerinden gelmektedir.

İstatistiksel Karşılaştırmalar

Covid-19'a yakalanma kaygı ölçeği ile alt ölçekleri olan bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı ölçeklerinden elde edilen toplam puanlar ile demografik değişkenlerin istatistiksel karşılaştırılması yapılmıştır.

Tablo 3. Toplam Ölçek ve Alt Ölçeklerin Bazı Değişkenlere Göre Tanımlayıcı ve t-Teti İstatistikleri

		Ortalama	S. Sap.	p
	Cinsiyet			
Toplam Ölçek	Kadın	53,599	12,743	0,865
	Erkek	53,398	15,145	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Kadın	39,451	8,344	0,181
	Erkek	38,386	10,472	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Kadın	14,147	5,464	0,072
	Erkek	15,012	5,823	
	Fakülte			
Toplam Ölçek	İ.İ.B.F.	53,900	14,615	0,578
	Fen Fakültesi	53,240	13,241	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	İ.İ.B.F.	38,836	9,910	0,738
	Fen Fakültesi	39,103	8,906	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	İ.İ.B.F.	15,065	5,961	0,059
	Fen Fakültesi	14,137	5,366	
	Yaş			
Toplam Ölçek	17-20 yaş arası	53,117	12,594	0,635
	21 ve daha büyük	53,699	14,253	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	17-20 yaş arası	38,907	8,559	0,867
	21 ve daha büyük	39,053	9,608	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	17-20 yaş arası	14,210	5,268	0,407
	21 ve daha büyük	14,646	5,767	

Medeni Durum				
Toplam Ölçek	Bekar	53,423	13,757	0,415
	Sözlü/Nişanlı/Evli	56,053	15,579	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Bekar	38,943	9,308	0,498
	Sözlü/Nişanlı/Evli	40,421	9,974	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Bekar	14,481	5,603	0,382
	Sözlü/Nişanlı/Evli	15,632	6,843	
Aile Türü				
Toplam Ölçek	Çekirdek	54,065	13,645	0,106
	Geniş	51,902	14,228	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Çekirdek	39,587	8,992	0,010*
	Geniş	37,259	10,069	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Çekirdek	14,477	5,679	0,761
	Geniş	14,643	5,514	
Kronik Hastalık Varlığı				
Toplam Ölçek	Var	57,222	13,822	0,024*
	Yok	53,042	13,757	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Var	41,730	8,797	0,013*
	Yok	38,646	9,342	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Var	15,492	6,171	0,146
	Yok	14,396	5,555	
Evde Kronik Hastalığı Olan				
Toplam Ölçek	Var	56,022	13,715	0,000*
	Yok	51,814	13,644	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Var	40,655	9,092	0,000*
	Yok	37,868	9,327	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Var	15,367	5,752	0,003*
	Yok	13,946	5,485	
Evde 65 yaşüstü olan var mı?				
Toplam Ölçek	Var	57,635	13,070	0,000*
	Yok	52,447	13,817	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Var	41,470	8,638	0,000*
	Yok	38,353	9,399	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Var	16,165	5,464	0,000*
	Yok	14,094	5,603	
PCR testi yaptırdınız mı?				
Toplam Ölçek	Var	53,063	14,553	0,380
	Yok	54,099	12,796	

Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Var	38,656	9,744	0,323
	Yok	39,432	8,750	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Var	14,407	5,803	0,589
	Yok	14,667	5,410	
Covid-19 Teşhisi Alınz mı?				
Toplam Ölçek	Evet	53,275	14,981	0,817
	Hayır	53,590	13,430	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Evet	39,123	9,817	0,850
	Hayır	38,950	9,171	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Evet	14,152	6,208	0,410
	Hayır	14,639	5,534	
Covid-19 Geçiren Akraba ve Tanıklarınız var mı?				
Toplam Ölçek	Evet	54,326	13,658	0,000*
	Hayır	48,253	13,763	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Evet	39,668	9,051	0,000*
	Hayır	34,627	9,938	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Evet	14,658	5,714	0,140
	Hayır	13,627	5,021	
Covid-19 Nedeniyle Yaşamını Kaybeden Tanıklarınız Var mı?				
Toplam Ölçek	Var	58,066	12,472	0,000*
	Yok	51,041	13,896	
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği	Var	41,868	8,137	0,000*
	Yok	37,433	9,566	
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği	Var	16,198	5,477	0,000*
	Yok	13,609	5,513	

*p<0,05

Yapılan ikili istatistiksel karşılaştırmalar sonucunda ölçeğin toplam puanı ve alt ölçekleri olan bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı toplam puanları ile cinsiyet, fakülte, yaş, medeni durum, PCR testi yaptırmış olma ve Covid-19 teşhisi almış olma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,005$). Yani bu değişkenlere göre Covid-19'a yakalanma kaygısı bakımından öğrenciler arasında farklılık gözlenmemiştir.

Ancak İ.İ.B.F. öğrencilerinin sosyalleşme kaygısının Fen Fakültesi öğrencilerine göre daha fazla olduğu söylenebilir ($p=0,059$). Bu sosyal bilim ve sayısal bilim öğrencilerinin yapısal farklılığının da bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Çekirdek aile türüne sahip olan öğrencilerin bireysel kaygılarının geniş aileye sahip öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Kronik bir hastalığı olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre Covid-19'a yakalanma kaygıları hem toplam puan bakımından hem de bireysel kaygı puanları bakımından daha yüksektir.

Evde 65 yaş üstü bireylerin var olması öğrencilerin toplam, bireysel ve sosyal kaygılarının diğer öğrencilere göre daha fazla olmasına yol açmaktadır.

Öğrencilerin Covid-19 geçiren akraba ve tanıdıklara sahip olmaları toplam ve bireysel kaygılarını diğer öğrencilere göre artırmaktadır.

Covid-19 nedeniyle yaşamını kaybeden tanıdık ve yakınların olması ise öğrencileri toplam, bireysel ve sosyal anlamda covid-19'a yakalanma bakımından daha kaygılı hale getirmektedir.

Buradan çıkan sonuç öğrencilerin kendilerinin Covid-19 şüphesi ile PCR testi yaptırmış olmaları veya Covid-19 geçirmeleri kaygılarını artırmamakta, ancak yakınlarının Covid-19 nedeni ile sıkıntı yaşamaları kaygılarını artırmaktadır.

ANOVA Test Sonuçları

Çok kategorili değişkenler için yapılan istatistiksel karşılaştırmaların sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Toplam Ölçek ve Alt Ölçeklerin Bazı Değişkenlere Göre ANOVA Test İstatistikleri

	Değişkenler	F-değeri	p-değeri
Sınıf			
Toplam Ölçek		2,980	0,031*
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		3,643	0,013*
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		1,185	0,315
Ailenin Aylık Geliri			
Toplam Ölçek		3,205	0,023*
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		2,373	0,069
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		3,963	0,008*
Fakülte Derslerinde Pandemi Öncesi Genel Başarı Durumunuz			
Toplam Ölçek		0,674	0,568
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		0,316	0,814
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		1,610	0,186
Fakülte Derslerinde Genel Başarı Durumunuz			
Toplam Ölçek		1,214	0,304
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		0,688	0,560
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		1,924	0,124
Kaldığınız Yer			
Toplam Ölçek		0,677	0,641
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		0,815	0,539
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		1,295	0,264
Devletin Covid-19 Tedbirlerini Yeterli Buluyor Musunuz?			

Toplam Ölçek		60,921	0,000*
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		56,565	0,000*
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		41,572	0,000*
Üniversitenin Covid-19 Tedbirlerini Yeterli Buluyor Musunuz?			
Toplam Ölçek		94,330	0,000*
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		74,166	0,000*
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		81,795	0,000*
Fakültenin Covid-19 Tedbirlerini Yeterli Buluyor Musunuz?			
Toplam Ölçek		82,094	0,000*
Bireysel Kaygı Alt Ölçeği		66,611	0,000*
Sosyalleşme Kaygısı Alt Ölçeği		68,267	0,000*

Öğrencilerin kaçınıcı sınıfta olduklarına göre toplam kaygıları ve bireysel kaygıları farklılaşmaktadır ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında fark olduğu Scheffe testi ile belirlenmiştir. Buna göre 3. Sınıfların 1. Sınıflara göre toplam kaygısı ve bireysel kaygısı daha fazladır.

Aylık gelir durumuna göre öğrencilerin toplam ve sosyalleşme kaygıları farklılaşmaktadır. Bu farklılığın 4501-6500 TL gelir grubu ile 2500-4500 TL gelir grubu arasında gerçekleştiği yine Scheffe testi sonucunda belirlenmiştir. 2500-4500 TL gelir grubunun 4501-6500 TL gelir grubuna göre toplam kaygısı ve sosyalleşme kaygısı daha fazladır.

Öğrencilerin fakülte derslerinde pandemiden önceki genel başarı durumuna göre Covid-19'a yakalanma kaygılarının farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Aynı şekilde öğrencilerin fakülte derslerindeki genel başarı durumuna göre Covid-19'a yakalanma kaygıları farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Öğrencilerin kaldığı yere göre de Covid-19'a yakalanma kaygılarının farklılaşmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Öğrencilerin devletin, üniversitenin ve fakültenin Covid-19 için aldığı tedbirlere göre Covid-19'a yakalanma kaygıları arasında farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Tedbirleri yeterli bulananlar, bulmayanlar ve bu konuda kararsız olanlar bakımından hem toplam, hem bireysel, hem de sosyalleşme kaygısı bakımından farklılık olduğu Scheffe testi ile belirlenmiştir.

Ölçeğin alt ölçekleri arası korelasyon değeri 0,687 olarak bulunmuştur. Yani iki alt ölçek arasında aynı yönlü, yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Kaygı geleceğe yönelik endişe ve gerginlik durumudur. Bilinmeyen ve anlaşılmayan bir tehlikeyi beklemek kişide kaygı olarak huzursuzluk ve gerginlik uyandırmaktadır (Mevlüt ve Varol, 2004). Özellikle üniversite çağındaki gençlerin meslek edinebilme, hayata katılma ve değer üretme noktasında gelecek kaygısı hayatlarını olumsuz etkilemektedir (Uluçay vd., 2014).

Üniversite öğrencilerinin yeniden yüz yüze eğitime başlanması ile Covid-19'a yakalanma kaygı düzeylerinin aile türüne göre incelendiğinde çekirdek aileye sahip olanların bireysel kaygılarının, kronik hastalığı olan öğrencilerin toplam ve bireysel kaygılarının, birlikte yaşadıkları evde kronik hastalığı olan ve 65 yaş üstü bireylerin varlığı toplam, bireysel ve sosyalleşme kaygılarının, Covid-19 geçiren akraba ve tanıdıkları olanların toplam ve bireysel kaygılarının, Covid-19 nedeni ile yaşamını kaybeden tanıdık ve akrabası olanların toplam, bireysel ve sosyalleşme kaygılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Cinsiyet, fakülte, yaş, medeni durum, PCR testi yaptırmış olma ve Covid-19 teşhisi almış olma değişkenlerine göre ise istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Akademik başarı anlamında pandemi öncesi ve sonrası için bir farklılık görülmemektedir. Öğrencilerin kaldıkları yer bakımından da kaygıları farklılaşmamaktadır.

Öğrencilerin kendilerinden ziyade yakınlarının ve tanıdıklarının pandemi ile ilgili yaşadıkları sıkıntılardan etkilendikleri ve yine onların zarar görmelerinden çekindikleri için kaygı yaşadıkları çalışma bulgularının ışığında söylenebilir.

Etik Onay Belgesi ve Anket Linki: Bu çalışmanın verileri Google Forms aracılığı ile oluşturulan anket yardımıyla elde edilmiş olup soru formuna aşağıda yer alan linkten ulaşılabilir. Anket formlarının kullanımı için ölçüğü ilk oluşturan bilim insanlarından e-posta gönderilerek izin alınmıştır. Ayrıca çalışmada kullanılacak anket formu için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 22.02.2022 tarih ve 2022/60 sayılı kararı ile etik kurul izni de alınarak çalışma gerçekleştirilmiştir.

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScu-yxiH1LpToXztxMQheCScUGVq6EpZF0-en8WGcurBcr2Gg/viewform?usp=sf_link

KAYNAKÇA

- Çetin, C., & Anuk, Ö. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Yalnızlık Ve Psikolojik Dayanıklılık: Bir Kamu Üniversitesi Öğrencileri Örnekleme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 170-189.
- Çiçek, İ., Tanhan, A., & Tanrıverdi, S. (2020). COVID-19 ve Eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 1091-1104.
- Duman, N. (2020). Üniversite Öğrencilerinde COVID-19 Korkusu Ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük. *The Journal of Social Science*, 4(8), 426-437.
- Eskiyurt, R., & Alaca, E. (2021). Uzaktan Eğitim Alan Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Düzeyleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13(Ek 1), 257-269.
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. A. Tanrıoğen (Edt.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı.
- Mevlüt, K. A. Y. A., & Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeyleri Ve Kaygı Nedenleri (Samsun Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.
- Okuyan, C. B., Karasu, F., & Polat, F. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Covid-19'a Maruz Kalma Korkularının Sağlık Kaygısı Düzeyleri Üzerine Etkisi: Bir Üniversite Örneği. *Van Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(COVID-19 Özel Sayı), 45-52.
- Öz Ceviz, N., Tektaş N., Basmacı G. ve Tektaş, M. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin Analizi. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(2), 312-329.
- Polatcan, İ., & Kaptangil, İ. (2021). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Eğitim Alan Öğrencilerin Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi. *Journal of Turkish Studies*, 16(3), 1179-1194.
- Tavşancıl, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi Ve SPSS İle Veri Analizi. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Tekkurşun-Demir, G., Cicioğlu, H.İ., & İlhan, E.L. (2020). Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ): Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Journal of Human Sciences*, 17(2), 458-468. <https://doi.org/10.14687/jhs.v17i2.5988>
- Tekin, E. (2020). COVID-19 Kaygısının Motivasyon Üzerindeki Etkisi: Z Kuşağı Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Studies*, 15(4), 1129-1145. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44070>
- Tuğut, F., Tuğut, N., & Çelik, B. Y. (2021). Sağlık Alanında Okuyan Öğrencilerin Covid-19 Pandemi Sürecinde Durumluk Süreklilik Kaygı, Algılanan Stres ve Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 136-144.
- Uluçay, T., Özpolat, A. R., İşgör, İ. Y. ve Taşkesen, O. (2014). Lise Öğrencilerinin Gelecek Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *NWSA-Education Sciences*, 9(2), 234-247.
- Zorlutuna, Ş., & Erilli, N. A. Covid-19 Pandemi Sürecinde İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yaklaşımları. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi: Krizler, Belirsizlikler ve Arayışlar Özel Sayısı), 31-53.
- Zorlutuna, Ş. (2022). Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Gözüyle Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitimin Değerlendirilmesi, (Editörler: Doç. Dr. Neslihan İyit Dr. Öğr. Üyesi Yasin Akyıldız Dr. Öğr. Üyesi Betül Hastaoğlu Özbek), *Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Güncel Araştırmalar – I*, (s.s.237-252). Ankara: Gece Kitaplığı.